

TALLINNA

POLÜTEHNIKA

TALLINNA POLÜTEHNILISE INSTITUUDI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, ELEKTROKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE RAALERANDJA.

Reedel, 13. oktoobril 1967

№ 31 (486)
SÕBER aastakäikOKTOOBES
50INTERVJUU
oktoobripidustuste komisjoni
esimehe, instituudi parteikomitee
sekretäri V. Maasikuga

Meie kodumaa valmistub tähistama suurt pidupäeva — Suure Sotsialistliku Oktoobrerevolutsiooni 50. aastapäeva. Kuidas tähistada seda suurt ajaloolist sündmust Tallinna Polütehnilise Instituudi pere, sellest kõneles õppeasutuse parteikomitee sekretär professor Voldemar Maasik järgmist:

«Oktoobrikuu teisel poolel viimane teaduskondades läbi erialapäevad.» kõneles sm. Maasik. «Sel puhul paneme õppeasutuse ruumides välja arvukad stendid.

Nende kaudu tutvustame erialaseid saavutusi kogu Nõukogude Liidus ja sealhulgas ka Nõukogude Eestis.

2. novembril koguneb instituudi pere «Kalevi» spordihalli Suure Sotsialistliku Oktoobrerevolutsiooni juubelil aastapäevale pühendatud pidulikule aktusele. Aktuse kontsertosas esinevad kõik õppeasutuse isetegevuskollektiivid.

Pärast aktust liiguvad üliõpilased teaduskondade kaupa tervikrongkäigus 16. Oktoobri Par-

ki. Seal toimub miiting 1905. a. revolutsioonilises võitluses langenute mälestuseks. Mälestussamba jalajale asetatakse pärg.

5. novembril avatakse Mustamäel mälestustahvel Suures Isamaasõjas langenud õppejõududele ja üliõpilastele.

7. novembril võtab õppeasutuse kollektiiv osa traditsioonilisest Tallinna töötajate demonstratsioon-rongkäigust. Iseseisva alakoloni moodustavad seal meie meeskoor ja mõned teised isetegevuskollektiivid.»

KÜMMET KUUD POOLAS

T. KAPS

◆ KUS, MIS, MILLEKS

Viimaste aastate jooksul on meie instituudi inimesed vähe-malt paaril korral Poola Rahva-vabariiki külastanud ja sellest ka «Polütehnikus» juttu teinud. Ometi julges allkirjutatu veel lisaks võtta pastapliatsi (sule haaramine oleks liiga šabloonne) ja omakorda pajatada Poolast ja poolakatest, sest Poolamaast kõike läbi ja lõhki ära kirjutada pole niikuinii jõukohane — kui mitte kahele, ega siis kolmele.

Kõne all olev sõit — kümnekuine väliskomandering — oli mõeldud vilumuste saamiseks ja silmaringi laendamiseks teadusliku mõtte- ja käsitsitöö valdkonnas. Asutus, kes mulle lõi tingimused tööks ja elamiseks, oli Poola Teaduste Akadeemia Füüsikalise Keemia Instituut.

◆ MINEVIK JA OLEVIK
POOLA TEADUSES

Poolas on teadmistest ja teadusest lugupidamine niisama põlvne kui Poola riik ise. Poolamaa vanim, 1364. a. asutatud Jagiello Ülikool Krakovis ei kuulu küll vanimate Euroopa ülikoolide hulka, kuid väga vanade hulka küll. Poola on andnud inimkonnale mitu kõige silmapaistvamat nime. Tuletage neist meelde kõige kuulsamaid: Mikolaj Kopernik, Adam Mickiewicz, Frederik Chopin, Hendryk Sienkiewicz Marie Sklodowska-Curie ja teised. Need nimed ei vaja kommentaare.

Tänapäeval on sellel maal teaduslik tegevus koondunud peamiselt Poola Teaduste Akadeemiasse. PTA-le kuulub 100 teadusliku uurimise instituuti ja asutust ning ta koondab endasse 54 teaduslikku seltsi. Akadeemia annab välja 92 teaduslikku ajakirja. Poolas on 74 kõrgemat õppeasutust, kus õpib 251900 üli-

õpilast (1965/66. õ.-a.) — 127 üliõpilast 10 000 elaniku kohta.

Kaasajal püütakse kõike mõõta maailmastandardi mõõdupuuga. Selle mõõdupuuga meie päevil poola üksikuile teadusharudele lähenedes leiame, et nõutavad mõõdud annavad lahedalt välja poola teadlaste tööd matemaatika, mõõtetehnika (isotoopide, ultraheli jne. abil), pooljuhtide elektroonika, arvutusmasinate, geoloogia, arheoloogia valdkonnas.

Rahvusvaheline kuulsus ja autoriteet ei puudu ka prof. Swietoslawski poolt rajatud poola füüsiko-keemikute koolkonnal. PTA Füüsikalise Keemia Instituudi see osa, mis kujundati õieti prof. Swietoslawski initsiatiivil Varssavi ülikooli füüsikalise keemia kateedri ümber koonduvad teadlastest, on oma faasisaakaalude ja termokeemia alaste uurimistöödega üks eelne-metatud koolkonna harusid. FKI-s üldse aga huvitatakse faasisaakaaludest, kalorimeetriast, kemikaalide puhastamisest ja viimaste puhtuse kontrollist, korrosioonist, keerukate orgaaniliste ainete segude analüüsist, fotokeemiast ja tehnoloogiliste protsesside intensiivistamisest.

Seda loetelu võiks muidugi palju detailsemalt esitada, sest toodud on vaid kõige üldisemad uurimissuunad, kuid siinkohal pole see vast otstarbekas.

FKI paikneb uues, paar aastat tagasi valminud hoones, kusjuures hoone põhiplaan meenutab tahes-tahtmata uue TPI arhitektuurilist lahendust — ühenduskoridorid + korpused. Laboratooriumid on silmapaistvalt hästi varustatud nii Poola enda kui ka importseadmetega nii läänest kui idast (rõhuvas enamuses läänest). Instituudi juurde kuu-

luvad mehaanika-, elektroonika- ja klaasipuhumistöökojad. Täpselt ja operatiivselt töötavad varustusosakond ja laod.

Instituudi raamatukogusse on tellitud umbes 200 keemia-alast ajakirja terveist maailmast. Tähtsamate ajakirjade sõja tõttu puudu jäänud aastakäigud olid täielikult komplekteeritud koopiatena. Valitseb põhimõte — minimaalselt ümber kirjutada. Teaduslikud töötajad lasevad valmistada kõigist neid huvitavatest artiklitest nn. elektrostaatilisest tehnikas koopiad — ka neist ajakirjadest, mis leiduvad instituudi enda raamatukogus. Fotokoopia teadmistamine kuj palju kallim tehnika on märksa vähem levinud.

(Järg 2. lk.)

Ühiselamute tuled paistavad kaugel.

LEMBIT SOLOMI foto

TPI bibliograafia koostamisest

TPI õppejõudude, teaduslike töötajate ja aspirantide trükkis avaldatud tööde kohta peetakse meie raamatukogus kartoteeki. See asub raamatukogu bibliograafia osakonnas.

Kartoteek on koostatud aastate kaupa ja püüab hõlmata võimalikult kõiki trükkis ilmunud töid. Praeguse ni on kartoteegist valminud aastad 1956—1959 ja 1964—1965. Valmimisel on kartoteek aastate 1966 ja 1963 kohta. Bibliograafia koostatakse TPI iga-aastaste teaduslike tööde aruannete võrdlemisel algallikate või raamatu- ja artiklite kroonikatega.

Selleks, et kõik trükkis avaldatud materjalid oleksid kartoteegis peegeldatud võimalikult täpselt, tuleb kaasa aidata ka tööde autoritel endil. Tihti on TPI teaduslike tööde aruandis loodud andmed ebatäpsed. On juhuseid, kus aruandes märgitud artikleid ei

tööviljakust käsitlev teemade kompleks.

Ka töökaitses ja ohutustehnika õpetamine instituudis on vastse kateedri hooleks. Ohutustehnika laboratoorium, mis seni allus rahvamajanduse planeerimise kateedri, asub nüüd kõneall oleva kateedri juures. Oma endisest asukohast Kohtu 4 kolis laboratoorium septembris uude avarasse ruumi peahoone esimesele korrusele. Laboratooriumi sisustamine ja töökorda seadmine viiakse lõpule lähemal ajal, sest peatselt algavad vanematel kursustel laboratoorsed tööd.

Ehituse ökonomika ja organiseerimise kateedris on 6 koosseisulist õppejõudu ehitusökonomika alal ning töökaitses ja ohutustehnika alal 5 õppejõudu. Tuntuimad neist on tehniliste teaduste kandidaadid dotsent S. Dokelin, dotsent H. Korroviits, dotsent E. Kikerpill jt. Peale nende on rida mittekosseisulisi õppejõude Tallinna ja vabariigi ehitustegevust juhtivatest organitest.

leidu üldse nimetatud ajakirjades ja ajalehtedes. Mõnikord on märgitud artikkel ja sellele järgne kirjasutus, kusjuures on märgitud raamat või ajakiri, kus artikkel leidub. Täoliselt ebatäpsused raskendavad bibliograafide tööd ja võib ka juhtuda, et sel viisil aruandes esitatud andmete korral jääb töö bibliograafiast välja.

Lugupeetavad TPI õppejõud, teaduslikud töötajad ja teised kirjatööga tegelejad! Tuletage meelde kõik aasta jooksul kirjutatud raamatud ja artiklid ning esitage andmed TPI teaduslike tööde aruandes võimalikult täielikult. See võimaldab bibliograafidel anda täieliku ülevaate aastate jooksul TPI kollektiivi liikmete poolt kirjutatud tööst.

A. VALMAS,
TPI raamatukogu vanem-
bibliograaf

SÕPRADE KOHTUMISED

Meeldivate sõprade külaskäik valmistas alati rõõmu. Kui TPI Akadeemiline Meeskoor oma kevadisel kontserdimatkal lahkus Gdanskist, jäi nii mõnegi mehe nukker nägu vaguniaknale, kui linna enam nähagi polnud ja perroonil lehvivad käed saatis rongi silmapiirini. Seekord saabusid sõbrad külla meile. Ja kui 14. septembri hommikul Riia rong tõi Tallinna Gdanski Meediini Akadeemia segakoori, oli meie meeskoor nagu üks mees neid vastu võtmas. Alates esimestest minutitest püüdsime luua külalistele meeldivat, kuid tiheda päevakava.

Proov, ekskursioon linnas, väike puhkus — ja ongi oodatud kohtumine kontserdil. J. Tombi nimelise Kultuurihoonde saal ei hellita lauljaid hea akustikaga (kahjuks oli «Estonia» kontserdisaal remondis), kuid koor suu-

tis oma esinemisega haarata kõiki kuulajaid. Kontserdi kava, mis oli koostatud peamiselt poola klassikute teostest, andis meeldiva võimaluse tutvuda selle maa kooriloomingu pärlitega. Koor paistis silma oma kompaktse, tüsedaga kõlaga, kuid näitas ennast heast küljest ka vaiksetes, rohkem kammerliku iseloomuga teostes. Mitmed palad tulid kordamisele ja kontserdi lõpul esitati publiku nõudel liisapalu.

Pärast kontserti toimunud kohtumisel TPI akadeemilise meeskooriga tugevdati vanu ja sõlmiti uusi sõprussidemeid. «Tuljakus» ei vaibunud poola ja eesti laulud ning tantsud hilisõhtuni.

Järgmisel päeval tutvuti Tallinna vanalinna otsiti suveniire, mis kinnitaksid kauneid mälestusi.

Teine kontsert «Kalevi» Spordihallis möödus samuti edukalt. Kuigi meie kontserdipublik suhtus tõsiselt kontsertidesse Spordihallis teatud eelarvamusega, siis seekord peab ütleva palju tänu helitehnikuile. Akustika saalis oli väga hea ja koor pääses täies ulatuses paremini maksvusele kui eelmisel kontserdil. Arvukas kuulajaskond võttis koori esinemise seegi kord soojalt vastu.

Õhtul Balti jaamas kordus sama, mis kevadel Gdanskis, kuid nüüd olime meie need, kes jäid kurvast vaatama üha kaugenevat punast tuld. Kuigi kohtumiste aeg möödus kiirelt, ei kao sõprus. Loodetavasti kohtume jälle juba järgmisel aastal, ja seekord juba Poola pinnal.

K. MATSAR

Aastast 1708 seisab Tallinna Raekoja seinal raskest metallist kaelarõngas. See on häbi post, kuhu aheldati muusikuid halva mängu ja laulu, kaupmehi pettuse eest. Seisid nad seal, linnakodanikud käisid mööda ja väljendasid väga mitmesugusel viisil oma põlgust ja pahameelt.

Küll oleks praegugi tarvis Raekoja häbi posti! Tarvis oleks selleks, et panna sinna järgimööda kõiki põliseid ja vastseid tallinlasi, kes kinnisilmi käivad oma kodulinna, märkamata selle ilu ja omapära ning midaagi teadmata meistritest, kes töid sajad aastad jooksul linnale kuulust ja sõra, mis tänapäeval siia tuhandeid turiste meelitab.

Vanasti tüüas kaupmehes ostjat, meie petame iseennast, jättes end ilma paljust huvitavast, mis on peidus keskaegses Tallinnas. Nagu vanaaegsed viletsad muusikud ei osanud oma instrumentidelt ilusaid viise välja võluda, nii ei suuda paljud talinlased küllasõitnud sõpradele avada seda kaunist, mida pakub meie linn.

Tõepoolest, lugupeetud kaasüliõpilased, päris kindlasti on paljudel teist tulnud punastada ja käsi laiutada, kui teid üht-teist Tallinna kohta jutustada palutakse.

Seda lünka on võimalik parandada Ühiskondlike Erialade Teaduskonnas, kus tegutseb ekskursioonijuhataja ring, mille edukas töö sõltub just asjast huvitatute aktiivsusest ja innukusest.

Anne Põrk pajatab Tallinna ajaloo.

LEMBIT SOLOMI foto

SIIT JA SEALT

Politsei vangistas Santa Maria Maggiore basiilikas Roomas ajaloo- ja filosoofiaprofessori Mario Fritella hetkel, kui see oli jõudnud juba vastu võtta sajad tuhandeid liirid. Raha oli nähtud ette altkäemaksuna rea tegemata eksamite hindamise eest. Koos professoriga sattus politsei kätte ka rida altkäemaksuandjaid.

Mister Tamunotonbo A. B. Ariwertibennett teatas «London Times'i» kaudu, et ta muudab oma nime. Tema uueks nimeks on Tamunotonbo A. B. Ariwerikkuma.

Piiskop James Pike Ameerika Ühendriikides toonitas oma hiljutises pühapäevajutluses eriti ligimesearmastuse suuri vourusi. Kui vaimulik koju jõudis, leidis ta oma laualt piibli kõrval kirja.

Kirjas toodi esile palju tõsi-asju selle kohta, kui halvasti piiskop käib ümber kodurahva. Kirja kirjutas Jamesi naine.

Ühes Ameerika Ühendriikide tsirkuses käis viimasel ajal rahvast üpris vähe. Siis pani omanik

Kergelt ei saavutata muidugi midagi ja algul näib lootusetuna orienteeruda aastaarvude, nimede ja stiilide viir-varris, kuid ajapikku saab sellest üle.

Vaevanägemine tasub kindlasti ära. Kõigepealt rikastub inimene ise, õpib nägema ja armastama sajanditega loodud ilu. Teiseks on sellest suur kasu inimestega vestluse ning suhtlemisoskuse arendamisel, sest ekskursioonidel puutub kokku väga mitmesuguste huvide, harjumuste ning tõekspidamistega inimestega. Kolmandaks: sageli läheb instituudil ja hiljem töökohtadel tarvis inimest, kes suudaks Tallinna tutvustada külalistele kaugelt ja ligidalt.

Samuti annab usin õppimine võimaluse töötada kohakaasluse alusel Tallinna Reisi- ja Ekskursioonibüroos. Seda juhul, kui vene keel raskusi ei valmista ja töö giidina edukat õppimist ei sega. Tasu umbes 3 rubla ekskursiooni eest aitab sageli üle raskustest, mis tudengil enne stipendiumi tekivad.

Kes asja vastu juba varem huvi tundnud on või keda käesolev kirjutis mõtlema pani, see võib teisipäeval, 17. oktoobril kell 17 minna Reisi- ja Ekskursioonibüroosse, Kullassepa 9, kus toimub järjekordne õppus, millest ka meie üliõpilastel on luba osa võtta. Edaspidised tööplaanid tuleb pidada ÜET vastava eriala juhendaja Leo Kahkiga.

ESTER SIMON
ANNE PÕRK

uksele sildi: «Täna sissepääs maksuta.» Muidugi oli tsirkus sellel õhtul külastajast tulvil. Kui rahvas hakkas etenduse lõpul ära minema, seisid uksele atleedikujuga noormehed. Nad viitasid uuele sildile: «Väljapääs maksab kolm dollarit.»

Vatikani võimud tegid oma sandarmeeriale ja šveitslastest kaardiväelastele korralduse — mitte lasta oma väikeriigi territooriumile miniseelikutes naisi ja tüdrukuid.

Kas teate et...

...1. oktoobril õppis Tallinna Polütehnilise Instituudi päevases osakonnas 4179 üliõpilast. Teaduskondade osas oli üliõpilaste arv järgmine: mehaanika — 625, keemia — 689, ehitus — 567, energietechnik — 811, elektrotehnika — 762 ja majandus — 725.

Kaugõppeteaduskonna nimekirjas seisid samal kuupäeval 3328 üliõpilast. Õhtuses teaduskonnas õppijaid oli 2290.

Meeldetuletuseks neile esimese kursuse tudengitele, kes on kommunistlikud noored ja pole endid veel arvele võtnud! Tehke seda lähimate päevade jooksul ELKNÜ TPI komitee arvestussektorist (A5-412).

ELKNÜ TPI KOMITEE

Korvpallurid avasid hooaja

Möödunud nädalavahetusel olid tähtsad sündmused nii Euroopa kui ka Eesti NSV korvpallielus.

8. oktoobril lõppesid Soomes XV EM-võistlused meeste korvpallis. NSV Liidu meeskond, kelle koosseisus võistlesid ka TPI kasvandikud aumeistersportlane TONNO LEPMETS ja maailma-meister mehaanikateaduskonna üliõpilane, teeneline meistersportlane PRIIT TOMSON, tuli ilivõimsalt esimesele kohale. Finaalmängus võideti Tšehhoslovakkia koondus tulemusega 89:77.

Käesoleval aastal tõendasid nõukogude korvpallurid veenvalt, et nad kuuluvad maailma paremiku hulka, omandades kogu «kulla», mis maailmas tänavu oli välja pandud. Värsked Euroopa meistrid tulid neli kuud tagasi Montevideo esmakordselt maailma-meistriteks, naiskond aga kaitses taas Tšehhoslovakkias edukalt maailmameistri tiitlit. Ka meie noored tõid koju juunioride Euroopa meistrivõistlustelt «kulla».

Samal ajal, kui PRIIT TOMSON ja TONNO LEPMETS esinesid Helsingis, võistlesid nende kolleegid TPI korvpallurid Kohtla-Järvel Eesti NSV korvpalli karikavõistluste finaalis.

Esimeseks vastaseks oli meie vana rivaal — ETKVL Tallinna Spordiklubi. Suurte kogemustega ja staažikas ETKVL TSK meeskond suutis võita esimese poolaja 29:26. Teisel poolajal haarasid initsiatiivi TPI korvpallurid ja võitsid mängu suureskooriliselt 75:51.

Finaalmängus alistati ka Tallinna «Kalevi» korvpallurid tulemusega 81:61. Seega tõid TPI korvpallurid juba neljandat korda Eesti NSV rändkarika hoiule peahoonesse.

J. DUDKIN,
kehalise kasvatuse kateedri
dots. k.t.

Moment TPI ja „Kalevi“ võrkpalli meeskondade vahelisest mängust tootmiskoondise „Kommunaar“ auhinna eest.

Tulge mängima puhkpilliorkestrisse!

Kuusteist aastat tagasi tuli instituudis kokku grupp üliõpilasi ja õppejõude-puhkpillientusiaste, et hakata ühiselt harjutama. Esialgsetest arglikest katsetustest kasvas aegamisi välja meie õppeasutuse kõige tugevama häälega isetegevuskollektiiv — puhkpilliorkester.

Möödunud aastate jooksul on orkester kasvanud nii arvuks kui ka kunstiliselt. Selle tunnustuseks on arvuks auhinna ja esikohad mitmesugustelt ülevaatuselt, millele viimasena lisandus vabariikliku kunstimisese tegevuse festivali laureaadi diplom kontsertorkestrite hulgas. TPI mütsides pillimehed on olnud oodatud külalised paljudel laulupidudel mitmetes Eesti NSV paikades, üldlaulupidude rongkäikudes on orkester sammurud

aga esimeste austavate ridades. Huvitavamateks üritusteks möödunud suvel olid Tartus toimunud üliõpilaslaulupidu ja Kihnu-Ruhnu mängud.

Lisaks traditsioonilisele puhkpilliorkestri koosseisule on meie kauaaegne dirigent dotsent Elmar Päske julgelt lülitanud mängu saksofonid, klaverid, kort-rabassi ja teised pillid, mille tulemusena on tunduvalt paranenud orkestri kõlavärv ja esituslaad.

Orkester kutsub kõiki noori pillimehi osa võtma tema huvitavast elust. Meie proovid toimuvad Lenini pst. 15 (Kreuksi tänava poolt esimene uks alla keldrisse) asuvas harjutusruumis.

JUHATUS

Õnnitleme!

Tallinna Polütehnilise Instituudi Spordiklubi ja korvpallisektsioon õnnitlevad värsked Euroopa meistrid

PRIIT TOMSONI
ja
TONNO LEPMETS

Algavad karikavõistlused

Traditsioonilised TPI õpperühmadevahelised karikavõistlused korvpallis algavad 22. oktoobril. Karikavõistlused kuuluvad kompleksspartakiaadi arvestusse.

Kõiki soovijaid palume registreerida TPI Spordiklubis kuni 18. oktoobrini.

Registreerimislehele palutakse märkida võistkonna poolt vähemalt üks kohtunik.

19. oktoobril kell 17 toimub Spordiklubis loosimine ja mängudekalendri kinnitamine. Loosimisest palutakse osa võtta ka võistkondade esindajatel.

TPI Korvpallisektsioon

Mudellennuhuvilised!

1965. aastal loodi vabariigi paljukordse meistri, meistersportlase A. Lepa algatusel TPI-s mudellennusektsioon.

Kuigi sektsioon eksisteeris ainult lühikest aega, on selle liikmed saavutanud küllaltki märkimisväärseid tulemusi.

Sektsiooni tööst võtsid osa eksmaailmameister M. Kutser, neljameistersportlast ja teised vabariigi selle ala tugevamad.

Hiljem lõpetasid mitmed purilendurid instituudi ja sektsiooni liikvideeriti.

Nüüd aga, pärast uute tudengite õpingule asumist, on kerkinud päevakorra alla selle sektsiooni uuestiasutamine.

Seepärast palume kõiki asjahuvilisi, kes soovivad võtta osa mudellennusektsiooni tööst, registreerida ü/e nr. 2 tubades 323 või 106. Sealsamas saab ka teateid.

V. NOSKOV,
MP-31

Orienteeruma

Pühapäeval, 15. oktoobril toimuvad Jänedal TPI meistri-võistlused orienteerumises. Tulemused lähevad kohustusliku alana kompleksspartakiaadi arvestusse. Rong väljub Balti jaamast kell 9.30. Tudengipilet teeb sõidu poole odavamaks.

16. oktoobril dots. kt. J. Leede loeng «V. I. Lenini töö «Kaks taktikat sotsiaaldemokraatlikus revolutsioonis» (vene keeles).

17. oktoobril dots. K. Olliku loeng «Tugevusteoriat».

19. oktoobril van.-õp. L. Kivilitsa loeng «Sõnade järjekord saksakeelses lauses» (eesti keeles).

Vast. toimetaja V. KALPUS

Organ парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института газета «Таллинский политехнический».

Hind 2 kop.
Trükikoda «Ühiselu», Tallinn.
Pikk tn. 40/42
MB 08488